

BOOTJE HAMBURGER

In Friesland ligt een heuse Drijf-langs BBQ, een energieneutraal schip waar je terecht kunt voor hamburgers, bitterballen en steenkoud bier zonder dat je daarvoor uit je eigen bootje hoeft te stappen. Ideaal in coronatijd, goed voor het milieu, maar vooral plezierig voor je maag: "Dat dit er nog niet eerder was!"

TEKST MICHA JACOBS, FOTO'S SANDER BOER

Mee met de barbecueboot in Friesland

Kapitein Jorrit en de verslaggever hijsen het spandoek.

Normaal gesproken doet het schip, een Katwijker uit 1898, dienst als vergaderschip, maar omdat in de huidige anderhalvemetermaatschappij vergaderen veelal online gebeurt, doen nog maar weinig bedrijven moeite om hun vergaderingen buiten de deur te beleggen. Daarom ligt het schip nu vooral op zijn vaste ligplaats in de jachthaven van Akkrum. Ofwel: nul inkomsten. Eeuwig zonde, want het schip ligt op een van de mooiste stukjes van Nederland, precies in het midden van een populaire vaarroute op de Friese meren. Bovendien is het vaartuig uniek in zijn soort: het schip vaart namelijk niet op diesel, maar is volledig energieneutraal. Anders gezegd: volledig elektrisch. Geen uitstoot, geen ronkende motor die zoveel decibellen produceert dat de vissen er een hersenschudding van krijgen: helemaal niks. Het schip, 122 jaar oud, is zo stil als de nacht.

Aan het roer, niet aan de barbecue.

Technische hoogstandjes

Het dek is bezaaid met zonnepanelen; in het ruim voorin het schip liggen talloze accu's, omvormers en andere technische hoogstandjes die een leek eerder in een ruimteschip zou verwachten dan in een oude Katwijker. Het is het 'speelgoed' van Jorrit, ooit projectmanager in de scheepsbouw, maar tegenwoordig, zoals dat zo mooi heet, duurzaamheidsadviseur. Hij

heeft er zijn levenswerk van gemaakt om de energietransitie te versnellen (zie kader), bijvoorbeeld door het verduurzamen van bestaande huizen. Jorrit: "Mensen weten wel wat zonnepanelen zijn, maar weten niet wat er nog meer mogelijk is op het gebied van duurzaamheid. Terwijl een leverancier van zonnepanelen wel weet wat er allemaal mogelijk is, maar de markt niet goed kent. Dat is precies het gat waar ik in spring." Vanbinnen is het schip bijna volledig van bamboe, materiaal dat ook energieneutraal is. Bamboe groeit namelijk niet alleen snel – zo'n dertig meter hoog in amper vier jaar tijd – maar neemt in die tijd zoveel CO2 op dat daarmee de verwerking en het transport ervan wordt gecompenseerd. Over alles is nagedacht op De Vooruitgang: van de accu's en het interieur tot aan de menukaart van de Drijf-langs BBQ. Zo goed als alle producten zijn afkomstig uit een straal van dertig kilometer: het vlees en het brood komen van de slager en de bakker uit Akkrum en de melk waarmee de ijsjes zijn gemaakt, komt van de koeien in een weiland om de hoek. Jorrit: "Als je op de stuurhut klimt, zie je ze staan." Alleen de vis op de borrelplank komt van elders, net als het bier. Dat komt van een brouwer in Zuid-Limburg die – uiteraard – zijn bier op een zo biologisch mogelijke wijze produceert.

Spudpaal

Het is lunchtijd, de zon staat op zijn hoogste punt aan een strakblauwe hemel. Het is ook nog eens bijna windstil, waardoor de omstandigheden perfect zijn voor een dagje op het water. Jorrit heeft net een spudpaal vanaf het schip naar de bodem van het meer laten zakken. Zo'n spudpaal houdt het schip op zijn plek in het water, waardoor die in principe hetzelfde doet als een anker. Rolf uit Breda is de eerste klant van de dag. Zijn vrouw en kinderen met wie hij dit weekend in het Hoge Noorden is neergestreken, zitten op een boot even verderop, terwijl hij nu in een rubber bijbootje aanlegt aan De Vooruitgang. Susan hangt de hengel met

De menukaart hangt aan een hengel, betalen kan contant in een klomp of digitaal per Tikkie of pin

de menukaart in zijn boot.

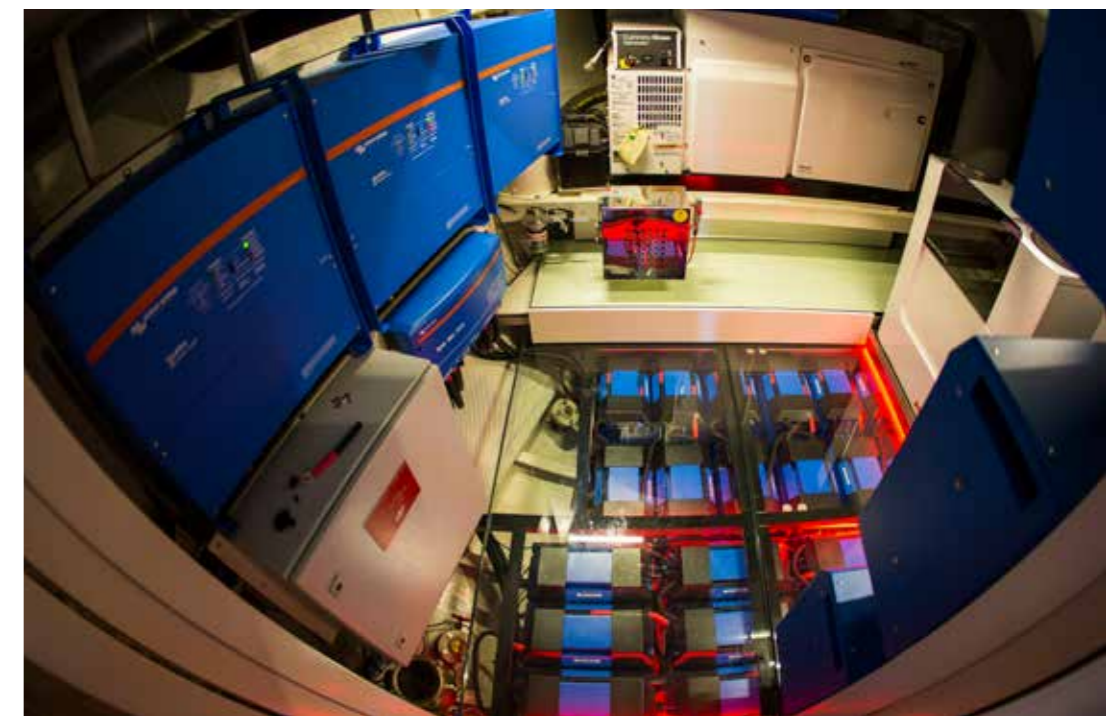
"Geniaal," zegt Rolf.

Het is zo'n goed idee dat het niet eerder is bedacht. Even verderop ligt weliswaar nog een andere boot die hamburgers en ijsjes verkoopt, maar die ligt vast aan de wal. En die boot heeft niet zo'n goede barbecue aan boord als Jorrit en Susan, laat staan een

Geen dieselpomp, maar batterijen.

Bier! IJs! Bitterballen! Champááagne!" Vanaf De Vooruitgang, een 22-meterlang schip op de Terkapelster Poelen die direct verbonden zijn met het Friese Sneekmeer, stijgen eetlust opwekkende rookpluimen op die als een sluier over het populaire recreatiegebied hangen. Op het achterdek legt chef-kok Jeroen een hamburger op de barbecue, terwijl hij de longen uit zijn lijf schreeuwt om de aandacht van passerende plezierjachtjes te trekken: "Hamburgers! Lekker borrelplankjes!" Over de lengte van het schip hangt een spandoek waar Drijf-langs BBQ op staat, want dat is precies wat het schip vandaag is: een drive-in barbecuerestaurant, maar dan niet langs de snelweg, maar op het water. En niet met taaie kost uit de diepvries, maar met verse en verantwoorde kost. Vaar je toevallig langs met je boot en heb je zin in een koud biertje, een bitterbal of een broodje pulled

pork, dan hoef je maar op de geur af te gaan, aan te leggen en je bestelling te plaatsen. Aan boord gaan mag uiteraard niet: de menukaart hangt aan een hengel, betalen kan contant in een klomp of digitaal per Tikkie of pin. Zoals veel ondernemers in coronatijd hebben Jorrit en Susan, de eigenaren van De Vooruitgang, van de nood een deugd gemaakt.

chef-kok als Jeroen. Buiten een barbecue en een frituurpan op het dek heeft Jeroen binnen een professionele keuken tot zijn beschikking. Alles heeft hij voorhanden: ovens, koelkasten, warmhoudlades, een steamer, een cooker, een vaatwasser, noem maar op. En dat allemaal in een keuken van nog geen vijf vierkante meter. Het grappige is: ook deze keuken draait volledig op de energie die die zonnepanelen op het dek opwekken. Jorrit: "Als alle batterijen vol zijn, en we zouden de keuken niet gebruiken, dan kunnen we zo'n honderd kilometer varen. Maar als de keuken op volle toeren draait, zoals nu, dan nog halen we met gemak tachtig kilometer."

Jeroen draait de bitterballen zelf. De vulling heeft hij een dag eerder al gemaakt, nu rolt hij de vleesballen door het eigeel en het paneermeel. Toen De Vooruitgang voor het eerst als drive-in barbecuerestaurant ging varen, had hij op de avond ervoor nog zijn best gedaan om een smakelijke preisoep te maken. Allemaal moeite voor niks. Jeroen: "Ik dacht echt dat ik de mensen op het water daar een plezier mee deed, maar het eerste wat ze zeiden was: *Lekker, maar heb je ook bitterballen?*"

Zo gek is dat natuurlijk niet. Als je met een bootje onderweg bent, kun je makkelijk een koelbox vullen met drank en andere versnaperingen, maar een gloeiendhete frituurpan om bitterballen in

te frituren is natuurlijk een ander verhaal. Zeg maar gerust: onmogelijk. Terwijl dat toch wel lekker is bij een fles bier of wijn. Nu verkoopt De Vooruitgang met gemak honderd zelfgemaakte bitterballen per dag, allemaal versgedraaid en per stuk verkocht. Niet voor niks: de ballen van Jeroen zijn zeker twee keer zo groot als die je normaal in de kroeg krijgt.

Restaurant in een weiland

Jeroen is een zelfstandige kok die niet alleen eer van zijn werk heeft, maar ook barst van de ideeën.

Wilmar en Paul leggen een prima bodem.

Zeker in coronatijd. Natuurlijk heeft de horeca het zwaar, dat weet ook hij als geen ander. Maar een crisis biedt ook kansen, zegt hij. Binnenkort wil hij een 'restaurant' openen, middenin een weiland van een boer waar hij een paar tafels neerzet, verse kruiden in de buurt plukt en de meest waanzinnige gerechten uit zijn mobiele buitenkeuken wil toveren. Iets waar hij normaal gesproken niet aan toe zou zijn gekomen – hij kookt niet alleen op De Vooruitgang, maar hij kookte eerder ook voor grote groepen op de Technische Universiteit Delft en voor atleten binnen de Koninklijke Nederlandse Atletiek Unie – maar nu dus wel. Alleen al van de gedachte aan een buitenkeuken in de natuur wordt

hij zo blij als een kind. Jeroen: "Je kunt wel wachten totdat alles weer normaal is, maar dit is juist de kans om je creativiteit te laten spreken."

Precies wat Jorrit en Susan ook doen. Toen er van corona nog geen sprake was, had Susan al een brief naar premier Mark Rutte gestuurd, dat hij meer dan welkom is om het vergaderschip te gebruiken tijdens de volgende kabinetsformatie. Voor Frans Timmermans, nota bene de klimaat-eurocommissaris in het Europees parlement, geldt hetzelfde. Als iemand oren zou moeten

hebben naar de mogelijkheden van een energieneutraal schip, dan is hij het wel. Van de secretaresse van Rutte kreeg ze een keurig antwoord namens de premier. Dat hij het aanbod zeker in overweging neemt en dat hij zo'n initiatief, dat bij Susans weten geen gelijke kent, alleen maar van harte toejuicht. Maar zover is het dus nog niet.

'Je kunt wel wachten totdat alles weer normaal is, maar dit is juist de kans om je creativiteit te laten spreken'

Betalen per pin of per Tikkie.

Eerst moeten een paar knorrende magen op het water het zwijgen worden opgelegd. "Een borrelplank en zes bitterballen, alsjeblieft." Reinier uit Duiven legt aan, samen met zijn vrouw, zijn twee kinderen plus aanhang. Met zijn zessen zijn ze in Friesland om Reiniers 65ste verjaardag te vieren en hebben lekkere trek gekregen op het water. Bij het biertje en de wijn hoort namelijk een borrelplank, wat in het geval van de Drijf-langs BBQ zoveel betekent als: kaas, worst, vis, kimchi (gefermenteerde, pittige kool volgens Koreaans recept) en andere lekkernijen uit de buurt. Jessika, de dochter van Reinier, kijkt haar ogen uit: "Dat dit er nog niet eerder was!"

‘Je verwacht bij barbecueën op het water dat het idee beter is dan de uitvoering, maar zo goed als dit broodje krijg je ze zelden’

Chef-kok Jeroen laat niks aanbranden.

niet Friese zijn: de zwart-witte vrolijke viervoeter is namelijk een Friese stabij. Toms ogen groeien als hij zijn tanden in een bitterbal zet: “Goeie bal!”

Wat eigenlijk begon als een gebbetje aan Jorrits en Susans keukentafel – “Weet je wat: laten we gewoon gaan barbecueën aan boord!” – blijkt niks minder dan een schot in de roos. Normaal bieden ze complete vergaderarrangementen aan, inclusief luxe

Van barbecue naar boot in enkele seconden!

Lokroep van koud bier

Nikki en Tijn uit Amsterdam liggen aan de andere kant van het schip te wachten op hun borrelplank, terwijl Nikki alvast een steenkoude fles rosé tevoorschijn haalt. En goed voorbeeld doet volgen: hoe langer de barbecue rookt, hoe meer boten er op de geur afkomen. Caroline en Marien uit De Bilt varen met hun drie dochters en hond zowaar voor de tweede keer langs: de eerste keer bestelden ze nog een ijsje, maar de lokroep van koud bier en een dampende bitterbal was ook hen te machtig. Paul en Wilmar, twee Rotterdamse vrienden, smaakt het bier en de hamburger meer dan uitstekend. Wilmar: “Je verwacht bij barbecueën op het water dat het idee beter is dan de uitvoering, maar zo goed als dit broodje krijg je ze zelden.”

Voor Tom, Jelly en hun zoon Kewin is het een thuiswedstrijd.

Zij komen uit het verderop gelegen Sneek, voor zover je dat al niet kan raden door de vlag van de Sneker Waterpoort op de boot en eenzelfde tatoeage op de rug van Kewin. Zelfs hun hond Toby kan

vieregangendiners, maar zo'n bitterballen- en hamburgerservice werpt meer vruchten af dan ze hadden gedacht. Susan verspreidde na het stilleggen de exacte locatie van het schip, dus De Vooruitgang is nauwelijks te missen.

De mensen die aanmeren komen uit alle windstreken: Oskar en Marnis komen met hun kinderen uit Den Haag, terwijl Ben en Els uit het Twentse Lonneker hun afkomst ook niet onder stoelen of banken steken. Trots wappert de rood-witte FC Twente-vlag op hun sloep. Allemaal zijn ze frequente bezoekers van dit gebied, de meesten hebben een eigen boot bij een van de Friese meren liggen, maar zo'n barbecueboot hebben ze nog nooit gezien. “Prachtig!” roept Ben, terwijl Els een bubbelje inschenkt en hij zich verlekkert aan een stukje lokale worst. Ondertussen wordt in de keuken de noodklok geluid. De hamburgers vonden tot nu toe zo gretig aftrek dat Jeroen bijna door de voorraad heen is: “Wie belt er even met de slager?”

Susan hangt de klomp in de kleuren van de Friese vlag in de boot van Tom, waarna hij zijn beurs trekt en contant afrekent. Verzadigd en met een glimlach op zijn gezicht start hij de motor van de boot waarna het gezin weer koers zet richting Sneek. Als de zon weer schijnt, komen ze ongetwijfeld weer terug om te borrelen op het water. Je zou ook gek zijn als je het niet zou doen. ←

Volle zonnekracht vooruit!

Het schip De Vooruitgang is uniek in zijn soort, althans: voor zover Jorrit en Susan weten. In Nederland is er sowieso geen energieneutrale, 122 jaar oude Katwijker van 22 meter als deze te vinden en ook in Europa is die kans uiterst klein, weten zij. “Maar er zal vast ergens in Amerika of China iemand zijn die hetzelfde idee heeft gehad als wij,” zegt Susan. Voor Jorrit was het niet meer dan logisch dat hij zo'n klassieke boot zou omtoveren tot een boot die volledig meegaat in de energietransitie zoals die allang op gang is gekomen, maar waar nog niet iedereen zich van bewust is. Het is volgens hem ook niet een vraag óf we volledig overgaan van fossiele brandstoffen als olie en kolen naar duurzame energie als wind, water en zon, maar wannéer. Het kwartje viel bij hem toen hij zijn eigen huis ging verduurzamen en daarna ook met andere huizen aan de slag ging. En wat in een huis kan, kan natuurlijk ook in een schip, dacht hij bij zichzelf. “Het is allemaal minder moeilijk dan het klinkt,” zegt hij. Het begint er volgens hem allemaal mee dat je ervoor moet zorgen dat je minder energie nodig hebt. De simpelste manier: isoleer je huis goed zodat er niet onnodig energie verloren gaat. En zorg er tegelijk voor dat je je reststroom nuttig besteedt. Zo wordt De Vooruitgang verwarmd én gekoeld met buitenwater, zodat het het hele jaar door, zowel 's zomers als 's winters, een aangename 21,7 graden binnen is. In de vergaderruimte in het schip, maar ook in de stuurhut erboven.

Het kan bijna geen toeval zijn dat De Vooruitgang in een vorig leven eigendom was van Wessanen, een bedrijf dat gespecialiseerd is in het produceren van gezond en duurzaam voedsel. Met dit schip werden onder andere duurzame zaden vervoerd, met name in de Zaanstreek. Jorrit: “Die lijn van duurzaamheid trekken wij door, dus misschien heeft dit wel zo moeten zijn.”

Meer weten over dit energieneutrale schip?

Kijk dan op www.vofdevooruitgang.nl voor meer informatie.

